
Addendum begroting 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1 Inleiding en leeswijzer	3
2 Financieel overzicht	4
2.1 Verloop begroting 2023.....	4
2.2 Addendum in één oogopslag.....	4
2.3 Samenvatting addendum	5
3 Overzicht per programma	7
Programma 1 Openbaar bestuur.....	8
Programma 2 Klimaat en Milieu.....	12
Programma 3 Ruimte en Water	13
Programma 4 Bereikbaarheid	16
Programma 5 Groen.....	19
Programma 6 Economie, cultuur en welzijn.....	20
Programma 7 Economisch herstel en duurzaamheid.....	23
Programma 8 Overzicht Financiën en bedrijfsvoering.....	24

1 Inleiding en leeswijzer

De P&C Cyclus van de provincie Noord-Holland bestaat uit de kaderbrief, de begroting en de jaarrekening. Op deze (bij)sturingsmomenten wordt aan uw Staten gerapporteerd of worden voorstellen tot wijziging voorgelegd.

Naast deze P&C documenten zijn doorgaans nog drie momenten waarop de programmabegroting wordt bijgesteld. Dit zijn de eerste, tweede en laatste begrotingswijziging. In deze begrotingswijzigingen worden de programmabudgetten bijgesteld op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen.

Normaal gesproken is de kaderbrief het moment waarop financiële keuzes gemaakt worden over nieuwe beleidsambities. Dit jaar is vanwege de vele onzekerheden die invloed kunnen hebben op de financiële ruimte in de provinciale begroting ervoor gekozen om het keuzemoment waarop de ruimte in de begroting ingevuld wordt, zo laat mogelijk in het jaar te leggen. Hierdoor is het niet haalbaar gebleken om deze keuzes ook integraal in het boekwerk van de begroting op te nemen. Om die reden zijn de keuzes die wij aan U voorleggen voor de invulling van de begrotingsruimte opgenomen in dit addendum.

Dit addendum is feitelijk een eerste begrotingswijziging en heeft in tegenstelling tot reguliere begrotingswijziging een meerjarige doorwerking. Als zodanig dient dit addendum onderdeel uit te maken van de beraadslagingen over de begroting 2023.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een financieel overzicht waarin een samenvatting wordt weergegeven van alle relevante meerjarige financiële ontwikkelingen die zijn opgenomen in het addendum. Hoofdstuk 3 bevat per begrotingsprogramma een overzicht van de financiële wijzigingen. In dit hoofdstuk vindt u voor zover van toepassing voor ieder begrotingsprogramma een financiële tabel met wijzigingen waarop het budgetrecht van uw Staten van toepassing is.

De financiële wijzigingen zijn onder de budgettabel toegelicht per operationeel doel.

2 Financieel overzicht

2.1 Verloop begroting 2023

Verloop begroting (x € 1.000)	Saldo 2023	Saldo 2024	Saldo 2025	Saldo 2026
Begrotingssaldo conform kaderbrief 2023	-8.648	-18.010	-35.845	-22.052
Mutaties begroting 2023	-4.875	-12.199	-1.999	12.293
Mutaties addendum	15.172	3.203	2.224	1.854
Begroting na addendum	1.650	-27.006	-35.620	-7.904

Uit de regel “begrotingssaldo na addendum” blijkt dat het saldo voor begroting 2023 1,65 mln. nadelig is, echter in de daarop volgende jaren zien we een voordelig begrotingssaldo.

2.2 Addendum in één oogopslag

Saldo van baten en lasten per programma (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
1 Openbaar bestuur	23.070	21.985	21.891	21.473
2 Klimaat en Milieu	46.947	40.394	36.084	34.380
3 Ruimte en Water	17.279	11.963	11.463	11.491
4 Bereikbaarheid	227.921	209.304	194.730	194.623
5 Groen	127.868	106.165	75.205	72.479
6 Economie, cultuur en welzijn	40.832	30.521	24.687	19.635
7 Economisch herstel en duurzaamheid	16.617	522	521	518
8 Overzicht Financiën en bedrijfsvoering	-410.994	-418.597	-409.673	-380.604
Totaal saldo van baten en lasten	89.541	2.256	-45.092	-26.005

Saldo van stortingen en onttrekkingen aan reserves (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Stortingen	156.611	113.116	91.589	86.051
Onttrekkingen	-244.502	-142.378	-82.116	-67.950
Totaal mutaties reserves	-87.891	-29.262	9.473	18.101
Begrotingsresultaat (saldo van baten en lasten + mutaties reserves)	1.650	-27.006	-35.620	-7.904

2.3 Samenvatting addendum

In de tabel hieronder worden de beleidsvoorstellen die effect hebben op het meerjarig begrotingssaldo beschreven. Het begrotingssaldo wordt in het begrotingsjaar 2023 met € 15,17 mln. nadelig bijgesteld, in het begrotingsjaar 2024 met € 3,30 mln. nadelig bijgesteld, in het begrotingsjaar 2025 met € 2,22 mln. nadelig bijgesteld en in het begrotingsjaar 2026 met € 1,85 mln. nadelig bijgesteld. Uitgebreidere informatie over deze beleidsvoorstellen is te vinden in de toelichtingen per programma.

Totaaloverzicht mutaties begroting 2023 – 2026

Nieuwe mutaties begroting 2023 - 2026 (bedragen x € 1.000)

OD	Omschrijving mutatie	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
1.2.1	Sterke gemeenten, sterke regio's	395	395	395	0
1.4.2	Cofinanciering Europese projecten 2023-2027	2.043	1.243	43	43
3.2.1	Knooppunt Alkmaar rond fase 1	1.200	0	0	0
	Masterplan Wonen	PM	PM	PM	PM
4.1.1	Doorpakken mobiliteitstransitie – Urgente kortetermijnacties Actieve Mobiliteit (o.a. regionale doorfietsroutes bestaande uit:				
	a Onderzoek/inwinning data opstarten (200)	500	0	0	0
	b Ontwikkelen Veerpontbeleid/aanpak (200)				
	c Gedragsbeïnvloeding (100)				
4.1.2	Doorpakken mobiliteitstransitie – Urgente kortetermijnacties Actieve Mobiliteit (o.a. regionale doorfietsroutes bestaande uit:				
	d. Subsidieregeling kleine infra (3.100)	9.700	0	0	0
	e. Subsidie buiten vvr aantal projecten (5.900)				
	f. realiseren ketenreisvoorzieningen (600)				
	g. bewegwijzering doorfietsroutes (100)				
4.4.2	Prijsindexatie voor verbeter- en uitbreidingsinvesteringen iMPI	100	100	200	300
6.1.4	Erfcoaches	200	200	200	0

6.2.1 Bibliotheek indexering	143	216	289	364
6.3.1 Toepassen indexatie op uitgaven decentralisatiemiddelen erfgoed (steunpunt)	18	20	21	23
6.3.3 Doorontwikkeling Huis van Hilde	392	317	317	317
6.4.1 Toepassen indexatie op uitgaven decentralisatiemiddelen erfgoed (monumenten)	481	528	575	623
8.1.8 Overhead	0	184	184	184
Totaal	15.172	3.203	2.224	1.854

3 Overzicht per programma

Programma 1 Openbaar bestuur

Budgettabel (x € 1.000)

	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	23.129	22.044	21.950	21.532
Baten	-59	-59	-59	-59
Saldo van baten en lasten	23.070	21.985	21.891	21.473
Storting reserves	3.043	1.243	43	43
Ottrekkingen reserves	-395	0	0	0
Resultaat	25.718	23.228	21.934	21.516

Nieuwe mutaties begroting 2023 – 2026 (bedragen x € 1.000)

OD Omschrijving mutatie	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
1.2.1 Sterke gemeenten, sterke regio's	395	395	395	0
1.4.2 Cofinanciering Europese projecten 2023-2027	2.043	1.243	43	43
Totaal Openbaar bestuur	2.438	1.638	438	43

Toelichting

OD 1.2.1 Kwaliteit van optimaal bestuur optimaliseren

Sterke gemeenten, sterke regio's

In september 2021 hebben GS bij de bespreking van de midterm review hun zorgen uitgesproken over de uitvoeringskracht van gemeenten. Veel van de provinciale ambities, zeker in regionale of gebiedsgerichte processen, kunnen alleen in samenwerking met gemeenten gerealiseerd worden. Gemeenten doen steeds vaker een beroep op de provincie om hen daarbij te ondersteunen of als samenwerkingspartner op te treden, dan wel de regie te pakken.

De provincie biedt deze ondersteuning ook vanuit onze verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het lokale bestuur. In 2013 is het beleidskader 'Bestuurskrachtige regio's in Noord-Holland' vastgesteld (PS 18 november 2013). De uitgangspunten van het beleidskader zijn actueel. Vanuit dit kader ondersteunen we gemeenten om de bestuurskracht te versterken op lokaal en regionaal niveau. Op grond van het beleidskader is een Uitvoeringsregeling "Versterken bestuurskracht Noord-Holland" vastgesteld (GS 5 november 2019). Met deze regeling ondersteunt de provincie gemeenten ten aanzien van:

- bestuurskrachtonderzoek zowel individueel als regionaal;
- onderzoeken naar de gewenste vorm of samenwerkingspartner;
- het organiseren van regionale bijeenkomsten voor raadsleden ten behoeve van het bevorderen van de regionale samenwerking;
- het opstellen van een regionale samenwerkingsagenda;
- het opstellen van een regionale visie op de toekomstige bestuurlijke organisatie.

Deze regeling vervalt op 1 januari 2023. Gemeenten worden dan niet meer op deze wijze ondersteund.

De provincie heeft een groot belang bij vitale gemeenten en sterke regio's. Enerzijds door de taak en zorg voor de kwaliteit van het openbaar bestuur, anderzijds vanwege onze ambities om regionale en provinciale opgaven te realiseren. Daarom, en met het oog op de midterm review, is het juist nu van belang gemeenten en regio's de komende jaren te blijven ondersteunen. Voor de goede uitvoering van hun taken en (regionale) opgaven is voldoende bestuurskracht nodig en goede samenwerking tussen gemeenten (regio). Om te komen tot sterke gemeenten en sterke regio's is het noodzakelijk om de huidige regeling te verlengen en aan te passen zodat ingespeeld wordt op de vraag van gemeenten en de provinciale belangen.

Het voorstel is om de huidige regeling aan te passen aan de actuele ontwikkelingen en te verlengen tot en met 2025. En daarnaast budget beschikbaar te stellen voor opdrachtverlening. De focus komt te liggen op:

- Adviezen/ onderzoeken/procesbegeleiding lokale en regionale bestuurskracht en uitvoeringskracht, maatwerktrajecten voor een duurzame verbetering van bestuurskracht in brede zin;
- Versterken van (regionale) samenwerking, o Waaronder de doorontwikkeling van regionale samenwerking, raadsledenbijeenkomsten en samenwerkingsagenda's;
- Ondersteuning voor het experimenteren met nieuwe vormen van democratische besluitvorming (nadere uitvoering motie maatwerk democratie), bijvoorbeeld door Thorbecke experimenten zoals een federatiegemeente te ondersteunen;
- Pilot met data & kennisdelen. De positie van lokale bestuurders en ambtenaren versterken met meer kennis, betere vaardigheden en een sterker netwerk.

Totaal verwacht benodigd budget voor de uitvoeringsregeling per jaar €150.000. De uitvoeringsregeling wordt vastgesteld voor een periode van 3 jaar. Aangezien niet alle activiteiten in een uitvoeringsregeling zijn te voegen, stellen we voor budget beschikbaar te stellen voor opdrachtverlening, per jaar €245.000. Totaal komt het budget neer op €395.000. Door te investeren in de lokale en regionale bestuurskracht draagt de provincie in belangrijke mate bij aan de (regionale) uitvoeringskracht.

1.4.2 Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau

Cofinanciering Europese projecten 2023-2027

Sinds 2007 stimuleert Noord-Holland met provinciale cofinanciering Noord-Hollandse partijen om gebruik te maken van Europese fondsen ter stimulering van innovaties en verduurzaming. In het coalitieakkoord 2019-2023 is daarover het volgende opgenomen:

‘Veel Europese wet- en regelgeving werkt door in onze provincie. Wij hebben de afgelopen jaren veel inzet gepleegd in Europa en ons daarmee een positie verworven. Dat levert (financiële) kansen op die we willen verzilveren, bijvoorbeeld op de beleidsterreinen milieu, landbouw, energie en klimaatbeleid. We reserveren middelen voor de cofinanciering van Europese projecten.’

In totaal is daarvoor in 2022 en 2023 een bedrag van €4 miljoen gereserveerd, maar dit bedrag blijkt onvoldoende om aan de ambitie uit het coalitieakkoord te voldoen. Dit komt mede door de verplichte bijdrage aan het programma Kansen voor West III (KVVIII - €1,1 miljoen voor uitvoeringskosten), de bijdrage aan de uitvoeringskosten van het nieuw opgerichte Just Transition Fund (JTF - naar verwachting €1,2 miljoen euro) en doordat een deel van de reserve is aangewend ter mitigatie van het risico van onze deelneming in de ROM InWest (€2 miljoen). Met deze aanvraag wordt het budget in de reserve weer aangevuld met €3,2 miljoen (het totaal van de onvoorziene kosten voor het JTF en de deelneming in de ROM), zodat het alsnog mogelijk is om in 2023 en 2024 cofinanciering voor Europese projecten beschikbaar te stellen.

Noord-Holland heeft een sturende rol bij de uitvoering van EFRO-subsidies en is daarom actief betrokken bij de programma's Kansen voor West III (KVV3) en Interreg. Met deze EU-subsidies wordt mede uitvoering gegeven aan provinciale beleidsdoelen zoals energietransitie, circulaire economie, slimme en duurzame mobiliteit en MKB-innovatie. Vanaf deze EU-programmaperiode (2021-2027) is de provincie ook betrokken bij de uitvoering van het JTF-programma dat regionale clusters ondersteunt bij de transitie naar een duurzame economie en arbeidsmarkt. Binnen KVV3 is voor 2022-2027 ruim €31 miljoen voor Noord-Holland gereserveerd en binnen JTF naar verwachting €58,5 miljoen voor de regio IJmond. Noord-Hollandse partijen, zoals MKB, medeoverheden en kennisinstellingen, kunnen subsidie aanvragen voor projecten die bijdragen aan eerdergenoemde doelen. De EU financiert voor EFRO-projecten echter maximaal 40% van het totale projectbudget en voor JTF-projecten maximaal 50%. Provinciale cofinanciering is daarom een belangrijke stimulans voor partijen om projectaanvragen in te dienen wanneer zij op eigen kracht niet volledig aan de 50-60% cofinancieringseis van de EU kunnen voldoen. Zeker in het licht van de coronacrisis, waarbij delen van het MKB hard zijn geraakt, kan het lastig zijn om cofinanciering elders te vinden en is provinciale cofinanciering extra belangrijk. Verder is uit onderzoek gebleken dat EFRO-middelen hoge private en publieke investeringen opleveren. De totale omvang van investeringen in een project binnen het EFRO-programma KVV2 bleek van 2014-2020 gemiddeld 2,86 groter dan de verleende EU-subsidie. Dit betekent dat de door de EU geïnvesteerde €41 miljoen, naast de provinciale investering van €10 miljoen, ruim €66 miljoen aan extra publieke en private investeringen in duurzame en innovatieve projecten heeft opgeleverd. Provinciale cofinanciering vergroot dus het rendement van de reguliere middelen in EFRO en JTF en daarmee investeringen in duurzame projecten.

De in dit voorstel geraamde middelen voor cofinanciering Europese projecten worden ingezet ten behoeve van projecten gericht op de versterking van de arbeidsmarkt. Dit doel past goed binnen de doelen waarvoor het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds (hierna 'EHDF') is opgericht. Voorgesteld wordt om een deel van de financiële middelen uit de 2e tranche van dit fonds toe te

kennen aan de versterking van de arbeidsmarkt en over te hevelen naar de reserve Cofinanciering Europese projecten, ter dekking van het nu voorliggende voorstel.

Programma 2 Klimaat en Milieu

Budgettabel (x € 1.000)

	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	51.727	45.529	38.559	36.955
Baten	-4.780	-5.135	-2.475	-2.575
Saldo van baten en lasten	46.947	40.394	36.084	34.380
Stortingen reserves	14.069	2.599	1.674	419
Onttrekkingen reserves	-11.163	-6.836	-2.888	-1.319
Resultaat	49.853	36.157	34.870	33.480

Toelichting

Het programma Tata Steel 2020 - 2050 komt in een versnelde fase van uitvoering in samenhang met de 'Route naar Groen Staal' van Tata Steel. De omschakeling naar Groen Staal is een grote opgave binnen Tata Steel die leidt tot een groot aantal vergunningaanvragen en andere vraagstukken in de IJmond. De benodigde financiële middelen voor het dossier Tata Steel en de route naar Groen Staal zijn op dit moment niet goed te ramen daarom niet volledig in de begroting opgenomen. Zodra hier meer duidelijkheid over is, wordt dit aan u voorgelegd.

Programma 3 Ruimte en Water

Budgettabel (x € 1.000)

	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	24.328	19.078	18.578	18.606
Baten	-7.049	-7.115	-7.115	-7.115
Saldo van baten en lasten	17.279	11.963	11.463	11.491
Storting reserves	24.462	9.262	15.000	16.000
Ottrekkingen reserves	-16.482	-3.340	-2.360	-2.436
Resultaat	25.259	17.885	24.103	25.055

Toelichting

Nieuwe mutaties begroting 2023 - 2026 (bedragen x € 1.000)

OD	Omschrijving mutatie	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
3.2.1	Knooppunt Alkmaar rond fase 1	1.200	0	0	0
	Masterplan Wonen	PM	PM	PM	PM
Totaal		1.200	0	0	0

3.2.1 Bijdragen aan de optimalisering van OV-knooppunten en ketens (Reserve OV-fonds)

Knooppunt Alkmaar rond fase 1

In het coalitieakkoord 2019-2023 'Duurzaam Doorpakken!' is besloten een OV-Fonds van 20 miljoen euro in te stellen. Dit fonds is gekoppeld aan de provinciale programma's Openbaar Vervoer en OV-knooppunten, die onlosmakelijk verbonden zijn onder de opgave 'Duurzame verstedelijking en bereikbaarheid'. Het doel is woon- en werkgebieden duurzaam met elkaar te verbinden. Aan de reserve van het OV-fonds is het restant investeringsbudget OV-knooppunten uit de vorige coalitieperiode toegevoegd, waarmee het fonds bij aanvang bestond uit een totaal van 22,5 mln. euro. Het Bestedingsplan OV-fonds (PS 14 september 2020) beschrijft hoe de ambities van de programma's samenkomen en hoe de middelen op een transparante, efficiënte en doelmatige wijze kunnen worden besteed. De Voortgangrapportage OV-fonds 2021 (GS 5 oktober 2021) geeft inzicht in de besteding van de middelen van het OV-fonds. Hierin is beschreven wat de stand van zaken is van de projecten op de Investeringsagenda OV-fonds en welke projecten en aanvragen op kortere termijn worden verwacht. Ook is aangegeven dat nog 8 miljoen euro te besteden was en dat het aantal projecten waarover we met de verschillende

regio's in gesprek zijn (en op de prioritaire lijst van de Investeringsagenda zijn opgenomen) de beschikbare 8 miljoen euro overstijgt. Met het besluit van 23 november 2021 om een bijdrage van 8 miljoen euro te reserveren voor de ontwikkeling van OV-knooppunt Haarlem Nieuw Zuid is het totale OV-fonds toebedeeld.

Een van de projecten die op de prioritaire lijst van de Investeringsagenda is opgenomen en die in de Voortgangsrapportage 2021 is opgenomen als verwacht project (verwachte financiële aanvraag), is Alkmaar Noord. Prioritaire projecten zijn projecten, waarbij we al enige tijd als samenwerkingspartner betrokken zijn, waarvoor al draagvlak in de regio is, die voldoen aan de doelstellingen en die naar verwachting op korte termijn tot een financiële aanvraag komen. Projecten op de investeringsagenda betreffen veelal complexe gebiedsontwikkelingen die forse langetermijninvesteringen vragen van zowel publieke als private partijen. Vanwege de complexiteit en integraliteit van de opgaven is betrokkenheid en een lange adem van partners nodig en is een bestuurlijke toezegging voor cofinanciering noodzakelijk om de businesscase sluitend te krijgen, alvorens te kunnen starten met de nadere uitwerking.

In de Omgevingsvisie NH2050 is Alkmaar benoemd als essentiële schakel tussen de MRA en Noord-Holland Noord en als regionaal centrum met een belangrijke functie voor zowel de omliggende kernen als voor de hele regio. Het gaat daarbij om de regionale woonopgave, voorzieningen en goede verbindingen binnen de regio. De geplande grootschalige woningbouw rond de stations Alkmaar en Alkmaar Noord kan een belangrijke bijdrage leveren aan de urgente woningbouwvraag uit de MRA. Bovendien draagt de ontwikkeling van beide knooppunten bij aan de bereikbaarheid van de geplande woningbouw binnen Alkmaar. Ook wordt een mobiliteitshub ontwikkeld voor bewoners, waarbij onderzocht wordt hoe een dergelijke hub kan helpen om de druk op het overbelaste wegennet richting Amsterdam te verlichten.

De ontwikkeling van beide knooppunten in Alkmaar dragen bij aan de urgente woningbouwvraag en aan de bereikbaarheid binnen de regio en richting de MRA. Eind 2021 is de integrale gebiedsvisie voor knooppunt Alkmaar Noord vastgesteld door de gemeenteraad van Alkmaar. De visie betreft de ontwikkeling van het knooppunt tot een gebied met (meer) gemengd programma (naar schatting 800 woningen, werklocaties en voorzieningen), betere langzaam verkeer routes, een forse verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving en de ontwikkeling van een mobiliteitshub. Voor de eerste fase van de gebiedsontwikkeling, die eind 2022/begin 2023 van start gaat, bestaat een tekort van circa 1,15 miljoen euro. Hierbij gaat het onder andere om de inrichting van het noordelijke stationsplein en de aanleg van een groene as met langzaam verkeer routes richting de Hoornse Vaart. Hiervoor wordt naar verwachting medio 2022 een aanvraag voor een financiële bijdrage verwacht. In 2023 zal naar verwachting de concrete subsidie aanvraag worden ingediend.

Masterplan Wonen (PM)

Binnen het college van GS is wonen één van de twee topprioriteiten. In het Masterplan Wonen 2.0 worden diverse opties uitgewerkt voor de actieve inzet van instrumenten om woningbouw te versnellen en betaalbaar te houden. Te denken valt aan actief grondbeleid op binnenstedelijke locaties, financieringsarrangementen (bv fonds betaalbare koop, subsidies aan gemeenten) en investeringen via flankerend beleid (bijvoorbeeld in mobiliteit). Het is op dit moment echter nog niet mogelijk om een (onderbouwd) bedrag te noemen voor het Masterplan Wonen. De kosten en de risico's kunnen nu nog niet worden bepaald. Op 29 maart 2022 is een tweede, (tussen)versie van het Masterplan Wonen 1.5 in het college van GS vastgesteld. Bij de bespreking van het Masterplan Wonen 1.5 in de commissie RWK van 11 april 2022 is gesproken over de politieke wenselijkheid om de komende jaren structureel geld te reserveren voor de uitvoering van het

Masterplan Wonen, door uitbreiding van de provinciale instrumentenkoffer, voor de actieve inzet van instrumenten om woningbouw te versnellen en betaalbaar te houden. Te denken valt aan actief grondbeleid op binnenstedelijke locaties, financieringsarrangementen (bv fonds betaalbare koop, subsidies aan gemeenten) en investeringen via flankerend beleid (bijvoorbeeld in mobiliteit). De resultaten hiervan worden in het najaar bij de vaststelling van de 2.0 versie van het Masterplan Wonen aan GS en PS voorgelegd. Naar aanleiding van deze bespreking en dit addendum kunnen PS aan GS de opdracht geven om op zoek te gaan naar dekking voor de uitvoering van het Masterplan Wonen.

Programma 4 Bereikbaarheid

Budgettabel (x € 1.000)

	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	249.355	219.452	212.029	211.820
Baten	-21.434	-10.148	-17.299	-17.197
Saldo van baten en lasten	227.921	209.304	194.730	194.623
Storting reserves	60.245	62.642	42.859	42.609
Onttrekking reserves	-76.033	-65.198	-39.431	-33.539
Resultaat	212.133	206.747	198.157	203.692

Nieuwe mutaties begroting 2023 - 2026 (bedragen x € 1.000)

OD	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
4.1.1 Doorpakken mobiliteitstransitie - Urgente kortetermijnacties Actieve Mobiliteit (o.a. regionale doorfietsroutes bestaande uit:				
<i>a Onderzoek/inwinning data opstarten</i> (200)	500	0	0	0
<i>b Ontwikkelen Veerpontbeleid/aanpak</i> (200)				
<i>c Gedragsbeïnvloeding</i> (100)				
4.1.2 Doorpakken mobiliteitstransitie - Urgente kortetermijnacties Actieve Mobiliteit (o.a. regionale doorfietsroutes bestaande uit:				
<i>d. Subsidieregeling kleine infra</i> (3.100)	9.700	0	0	0
<i>e. Subsidie buiten uvr aantal projecten</i> (5.900)				
<i>f. realiseren ketenreisvoorzieningen</i> (600)				
<i>g. bewegwijzering doorfietsroutes</i> (100)				
4.4.2 Studiefase verbeter- en uitbreidingsprojecten uitvoeren	100	100	200	300
Totaal	10.300	100	200	300

Toelichting

4.1.1 Mobiliteitsbeleid en –strategie opstellen & 4.1.2 Mobiliteitsbeleid met partners uitvoeren

Doorpakken met de mobiliteitstransitie – Urgente kortetermijnacties Actieve Mobiliteit (o.a. regionale doorfiets routes)

Een investering in de fiets verdient zich op veel vlakken terug. Naast een betere bereikbaarheid zorgt het voor een verminderde CO₂-uitstoot, minder stikstofdepositie, een minder hoge energievraag, meer ruimte voor woningbouw, een gezondere leefomgeving en gezondere inwoners. Daarom staat in het Coalitieakkoord dat vervoer per fiets meer aandacht krijgt. Er is afgesproken het fietsbeleid te intensiveren en te investeren in nieuwe doorfietsroutes in de regio.

Om te bepalen waar en op welke manier het best geïnvesteerd kan worden, is inwinning van de juiste data cruciaal. Daarnaast is voldoende (subsidie)budget nodig om gemeenten te ondersteunen bij de realisatie van routes en vervolgens om inwoners te stimuleren hier gebruik van te maken.

De spitspunt bij Velsen wordt in het coalitieakkoord genoemd als belangrijk onderdeel van het regionale fietsnetwerk, waarvan GS willen dat deze behouden blijft. Daarnaast is uitgesproken dat middelen ter beschikking worden gesteld om knelpunten in het aanbod van fietsenstallingen bij OV-knooppunten op te lossen. Met de maatregelen uit dit korte termijn pakket wordt het mogelijk om deze afspraken waar te maken. Concreet gaat het om (bedragen 2023):

- Onderzoek/inwinning data opstarten (€ 200.000);
- Ontwikkelen Veerpontenbeleid/aanpak (€ 200.000);
- Gedragsbeïnvloeding (€ 100.000);
- Op niveau houden subsidieregeling Kleine Infra (€ 3.100.000);
- Subsidie buiten uitvoeringsregeling voor een aantal grote fietsprojecten (o.a. 2e elektrische pont Velsen, verbeteren fietstunnel onder station Uitgeest en fietsverbinding Heilooërbos) (€ 5.900.000);
- Realiseren ketenreisvoorzieningen (€ 600.000);
- Stimulering gebruik doorfietsroutes door goede bewegwijzering (€ 100.000).

4.4.2 Studiefase verbeter- en uitbreidingsprojecten uitvoeren

Prijsindexatie voor verbeter- en uitbreidingsinvesteringen iMPI

De prijzen voor materialen die nodig zijn voor het bouwen van infrastructuur zijn enorm gestegen. Alleen al in 2021 zijn de prijzen voor de Grond-, Weg- en Waterbouwsector gestegen met circa 11,6%. Voor de verbeter- en uitbreidingsinvesteringen hebben we, conform het financieel uitgangspunt dat alleen budgetten geïndexeerd worden waarbij contractuele verplichtingen dit vereisen, geen mechanisme om het beschikbare budget voor de dekking van kapitaallasten te corrigeren voor inflatie. Daardoor gaan de kredietverhogingen van realisatieprojecten als gevolg van de kostprijsstijgingen ten koste van de beschikbare budgetruimte voor verbeter- en uitbreidingsprojecten in het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI).

De budgetruimte voor vervangingsinvesteringen worden wel jaarlijks geïndexeerd. Door nu ook de verbeter- en uitbreidingsinvesteringen jaarlijks te indexeren, wordt in het kader van het vereenvoudigen van de financiële systematiek 'onder de motorkap' van het iMPI, ook de werkwijze van indexeren geharmoniseerd.

Nadere toelichting:

Effect begroting 2023: De coronamaatregelen hebben effect op de economie, waardoor onder andere de grondstofprijzen voor infraprojecten enorm zijn gestegen. Daardoor hebben we dit jaar te maken met een hoge inflatie en dus een hoog indexcijfer ten opzichte van het langjarig gemiddelde van 2%. Op basis van de voorlopige cijfers van het CBS over 2021, hanteren we op dit moment een indexatie van 11,6%. Bij het opstellen van de Begroting 2023 is gebruik gemaakt van het vastgestelde indexcijfer over 2021.

De indexatie van de stelpost voor vervangingsinvesteringen (Stelpost PMO) en de stelpost voor verbeter- en uitbreidingsinvesteringen (Stelpost PMI) in het integraal MeerjarenProgramma Infrastructuur is verschillend georganiseerd. Dit komt door de gescheiden werkwijzen in het verleden tussen onderhoud en nieuwbouw. Bovendien volgen beide werkwijzen niet de werkelijke prijsontwikkelingen in de grond-, weg- en waterbouw, zoals bijgehouden door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) in de GWW-prijsindex.

Huidige werkwijze stelpost Vervangingsinvesteringen:

Met de Nota infrastructurele Kapitaal Goederen (NiKG) 2020-2023 is ingesteld dat de stelpost jaarlijks met € 100.000 structureel toeneemt (oplopend naar €5 miljoen/jaar in 2070). Dit bedrag is bedoeld voor indexatie en het opvangen van tegenvallers. Dit vaste bedrag sluit niet aan bij de werkelijke prijsontwikkeling.

Huidige werkwijze stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen:

Bij het instellen van de stelpost is rekening gehouden met een maximale investeringsomvang van € 100 miljoen, wat zich vertaalt in een stelpost waarmee maximaal € 2,0 miljoen kapitaallasten gedekt kan worden. Voor dit budget is geen systematiek voor indexatie ingesteld in de begroting, waardoor de jaarlijkse kostprijsstijgingen in de GWW-sector ervoor zorgen dat we met de gelijkblijvende investeringsomvang, een afnemend deel van de projecten in de studiefase van het iMPI kunnen realiseren. Een deel van de investeringen zijn onvermijdelijk als het gaat om de aanpak van verkeersveiligheidsknelpunten, afspraken met partners en het actueel houden van onze infrastructuur aan veranderend gebruik, nieuwe wetten/ richtlijnen en maatschappelijke inzichten. Door het integraal werken zitten deze doelstellingen verweven in alle investeringsprojecten.

Nieuwe werkwijze:

Beide stelposten worden jaarlijks in de begroting geïndexeerd met de op dat moment beschikbare (definitief vastgestelde) GWW-index van het CBS. Voor de raming van de toekomstige begrotingsjaren wordt uitgegaan van de meest actuele inflatie ramingen door het Centraal Planbureau (CPB) en van een langjarig gemiddelde van 2%. Deze nieuwe werkwijze gaat voor de stelpost PMI (voor verbeter- en uitbreidingsinvesteringen) in vanaf begroting 2023. Voor de stelpost PMO (voor vervangingsinvesteringen) gaat de nieuwe werkwijze in vanaf de begroting 2025, volgend op het jaar dat de nieuwe NiKG2024-2027 wordt vastgesteld.

Programma 5 Groen

Budgettabel (x € 1.000)

	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	148.110	115.336	81.807	73.464
Baten	-20.242	-9.171	-6.602	-985
Saldo van baten en lasten	127.868	106.165	75.205	72.479
Stortingen reserves	35.613	25.749	20.145	19.686
Onttrekkingen reserves	-78.901	-54.319	-29.682	-28.209
Resultaat	84.580	77.595	65.668	63.956

Toelichting

Geen mutaties.

Programma 6 Economie, cultuur en welzijn

Budgettabel (x € 1.000)

	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	40.832	30.521	24.687	19.635
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	40.832	30.521	24.687	19.635
Storting reserves	15.559	10.201	10.448	5.874
Onttrekking reserves	-16.358	-9.958	-5.348	0
Resultaat	40.033	30.764	29.787	25.509

Nieuwe mutaties begroting 2023 - 2026 (bedragen x € 1.000)

OD	Omschrijving mutatie	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
6.1.4	Erfcoaches	200	200	200	0
6.2.1	Bibliotheek indexering	143	216	289	364
6.3.1	Toepassen indexatie op uitgaven decentralisatiemiddelen erfgoed (steunpunt)	18	20	21	23
6.3.3	Doorontwikkeling Huis van Hilde	392	317	317	317
6.4.1	Toepassen indexatie op uitgaven decentralisatiemiddelen erfgoed (monumenten)	481	528	575	623
Totaal		1.234	1.281	1.402	1.327

Toelichting

6.1.4 Erfcoaches

Erfcoaches voor toekomstbestendig landelijk gebied

Voor een duurzame toekomstbestendige landbouw en vitaal landelijk gebied is het belangrijk om boeren te helpen bij de invulling van de beleidsambities. Veel agrarische ondernemers worstelen met vragen op het gebied van hun toekomst, wel of niet investeren in duurzaamheid, natuurinclusieve landbouw, opvolging, financiële zorgen, enzovoorts. De erfcoach probeert agrariërs te helpen met de juiste keuze. De ervaringen van de andere provincies met erfcoaches, die samenwerken met andere partijen, zoals ITO Noord', zijn tot op heden succesvol. Erfcoaches verlagen de drempel om het gesprek aan te gaan over de toekomst van het bedrijf en de activiteiten die plaats vinden op die locatie. Erfcoaches leveren een bijdrage aan het toekomstbestendig maken van het landelijk gebied in Noord-Holland. Het voorstel is om een pilot

te starten -- om in Noord-Holland een provincie breed 'coachings-aanbod' te realiseren, dat gebaseerd is op de meest voorkomende zorgen bij agrarische ondernemers.

OD 6.2.1 Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen

Bibliotheek indexering

De Wet Stelsel Openbare Bibliotheken regelt de verantwoordelijkheden en taken van de deelnemers aan het bibliotheeknetwerk. Voor provincies zijn hierin drie provinciale kerntaken benoemd: Interbibliothecair Leenverkeer (IBL), Bibliotheek Innovatie en Netwerktaken. Alle provincies laten deze taken conform de wet uitvoeren door een provinciale ondersteuningsinstelling (POI). Provincie Noord-Holland subsidieert Probiblio voor het uitvoeren van deze taken in Noord-Holland. Deze organisatie ontvangt ook subsidie vanuit de provincie Zuid-Holland.

Sinds 2010 is geen indexering voor de Loon- en Prijscompensatie (LPC) geweest van het bedrag dat Probiblio ontvangt voor de uitvoering van deze taken. Sinds het verzakelijken van de subsidierelaties verstrekt de provincie uitsluitend activiteitsubsidies. Deze worden niet automatisch geïndexeerd.

Dit betekent dat loon- en prijsstijgingen opgevangen moeten worden binnen het bestaande subsidiebudget. Aangezien de jaarlijkse kosten voor Probiblio wel stijgen, kunnen per saldo minder taken worden uitgevoerd. De belangrijkste kosten van Probiblio zijn loonkosten. De organisatie is verplicht om de geldende CAO te volgen.

Een recente vergelijking met andere provincies (op basis van geactualiseerde gegevens) laat ook zien dat alle overige provincies indexatie toepassen op de subsidie aan de POI. Zuid-Holland is voornemens om met ingang van 2023 ook indexatie toe te passen. Voor 2022 staan zij Probiblio toe de gestegen loonkosten te dekken uit de opgebouwde reserve. Probiblio heeft geen reserve kunnen opbouwen voor Noord-Holland.

Door onze bijdrage structureel met de -dan geldende- LPC per jaar te verhogen, wordt Probiblio in staat gesteld om de provinciale wettelijke taken op het huidige niveau te blijven uitvoeren in lijn met de andere provincies en kunnen zij de continuïteit en kwaliteit waarborgen richting de openbare bibliotheken in Noord-Holland.

Op basis van de landelijk vastgestelde LPC van de laatste 10 jaar is vooralsnog gerekend met een gemiddelde van 2% per jaar.

OD 6.3.3 Investeren in behoud van archeologisch erfgoed

Doorontwikkeling Huis van Hilde

Museum Huis van Hilde is een icoon van en voor de provincie. Het laat bezoekers kennis maken met het archeologische erfgoed in een bijzonder gebouw in Castricum. Met de verkregen museumstatus is het vertellen en beleven van de geschiedenis nadrukkelijker naast collectiebeheer en onderzoek komen te staan. Uit het reguliere archeologiebudget wordt alles gefinancierd omtrent Huis van Hilde: collectiebeheer, in stand houden depot, beheer gebouw Huis van Hilde, onderzoeken en uitvoering publiekstaken museum Huis van Hilde. In de afgelopen jaren zijn extra (capaciteits)kosten vrijwel allemaal binnen het eigen budget opgelost, waarbij ook in beperkte mate budget voor collectiebeheer en onderzoek voor onderwaterarcheologie is benut voor collectiebeheer en onderzoek voor archeologie (vindplaats Velsen 2).

Dit is echter niet houdbaar op de langere termijn zonder dat het inhoudelijke doel ondergeschikt raakt. Met het personeelsbudget (structureel € 267.400) kan de organisatie zich ontwikkelen tot een modern museum met een rol in het maatschappelijk debat, ontmoetingsplaats in de regio en icoon van de provincie. Met de incidentele middelen (€ 150.000 in 2022 en € 75.000 in 2023) wordt een aantal aanpassingen aan het gebouw gefinancierd zodat de verhuurmogelijkheden groeien (zoals geluiddicht maken van tribune, afsluitbaar maken van winkel, streaming lezingen mogelijk maken). Dit ondersteunt de opdracht die al eerder aan Huis van Hilde is meegegeven om stabiele inkomsten te genereren. De structurele middelen (€ 50.000) worden ingezet voor het op peil houden van onderzoek, publicaties en educatie.

OD 6.3.1 & 6.4.1 Toepassen indexatie op uitgaven decentralisatiemiddelen erfgoed

De provincie ontvangt sinds 2012 een decentralisatie-uitkering van het Rijk van € 2.562.440 voor de restauratie Rijksmonumenten en een van € 83.333 voor het steunpunt monumenten en archeologie. Deze decentralisatie-uitkeringen worden, net als alle andere decentralisatie-uitkeringen, niet geïndexeerd. Indirect wordt via de indexatie die het rijk toepast op het accres als onderdeel van de algemene uitkering van het provinciefonds wel een indexatie toegepast. De decentralisatie-uitkeringen tellen voor het Rijk mee bij de te indexeren uitgaven via het accres. Provincies besluiten zelf hoe het ontvangen accres wordt ingezet. Dit accres is, conform het 'nee tenzij beleid' voor indexeren van de provincie tot op heden niet doorgevoerd ten bate van de bovengenoemde erfgoedmiddelen. Voorstel is om de uitgaven voor erfgoed in 2023 eenmalig te corrigeren voor de prijsstijgingen sinds 2012 en deze indexatie daarna jaarlijks in de begroting mee te nemen. Vanwege de grote en toenemende restauratiebehoefte, de prijsstijgingen in de restauratiemarkt en de groeiende behoefte aan ondersteuning van gemeenten bij de erfgoedtaken, wordt voorgesteld vanaf de begroting 2023 indexatie toe te passen op de uitgaven voor erfgoed.

Programma 7 Economisch herstel en duurzaamheid

Budgettabel (x € 1.000)

	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	16.617	522	521	518
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	16.617	522	521	518
Storting reserves	0	0	0	0
Onttrekking reserves	-16.325	0	0	0
Resultaat	292	522	521	518

Toelichting

Geen mutaties.

Programma 8 Overzicht Financiën en bedrijfsvoering

Budgettabel (x € 1.000)

	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	102.300	114.697	124.891	135.339
Baten	-513.294	-533.294	-534.564	-515.943
Saldo van baten en lasten	-410.994	-418.597	-409.673	-380.604
Storting reserves	3.620	1.420	1.420	1.420
Onttrekking reserves	-28.845	-2.727	-2.407	-2.447
Resultaat	-436.218	-419.904	-410.660	-381.631

Nieuwe mutaties begroting 2023 - 2026 (bedragen x € 1.000)

OD Omschrijving mutatie	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
8.1.8 Overhead	0	184	184	184
Totaal	0	184	184	184

Toelichting

8.1.8 Overhead

Burgerparticipatie en scholierenprogramma

In het coalitieakkoord 2019-2023 is in het kader van burgerparticipatie en actieve communicatie t/m 2023 incidenteel geld beschikbaar voor 1 fte adviseur burgerparticipatie en 1 fte projectleider scholierenproject Baas in Noord-Holland. De benodigde middelen voor deze 2 fte worden nu structureel geraamd in de meerjarenbegroting. Omdat de kosten van deze fte's volgens het BBV onder overhead vallen zijn ze opgenomen in Hoofdstuk 8 Financiën, ook al werken de betreffende fte's aan het programma Openbaar Bestuur.